

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 26.5.2014 r.
COM(2014) 297 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

**w sprawie przeglądu wykazu surowców krytycznych dla UE i wdrażania inicjatywy na
rzecz surowców**

{SWD(2014) 171 final}

1. WPROWADZENIE

Niniejszy komunikat powstał w nawiązaniu do komunikatu z dnia 24 czerwca 2013 r.¹ w sprawie wdrażania inicjatywy na rzecz surowców. Przedstawiono w nim wykaz surowców krytycznych, a w podsumowaniu zawarto przegląd działań, które mają zostać podjęte w związku z inicjatywą na rzecz surowców, europejskim partnerstwem innowacji w dziedzinie surowców i częścią programu „Horyzont 2020” dotyczącą surowców.

Przygotowany równoległe z niniejszym komunikatem dokument roboczy służb Komisji zawiera podsumowanie prac przeprowadzonych w ciągu ubiegłego roku w oparciu o trzy filary inicjatywy na rzecz surowców², a także działań przekrojowych.

W komunikacie w sprawie surowców z 2011 r.³ Komisja formalnie przyjęła wykaz 14 surowców „krytycznych” (tj. surowców o dużym ryzyku niedoboru dostaw i dużym znaczeniu gospodarczym) i zobowiązała się nadal monitorować sytuację, by określić działania priorytetowe. Komisja podjęła się ponadto przeprowadzania przeglądu i aktualizacji wykazu co najmniej co trzy lata. Niniejszy komunikat zawiera w związku z tym zaktualizowany wykaz surowców krytycznych dla Unii Europejskiej (zob. załącznik 1).

Wykaz sporządzany jest w celu przyczynienia się do wdrożenia unijnej polityki przemysłowej i zapewnienia zwiększenia konkurencyjności przemysłu europejskiego poprzez działania w innych dziedzinach polityki. Powinno to doprowadzić do wzrostu ogólnej konkurencyjności gospodarki unijnej, zgodnie z dążeniem Komisji do zwiększenia udziału przemysłu w PKB nawet do 20 % w roku 2020. Powinno to także pomóc w tworzeniu zachęt do pozyskiwania surowców krytycznych w Europie i ułatwianiu inicjowania nowych działań wydobywczych. Wykaz ten jest także wykorzystywany jako pomoc w ustalaniu priorytetów w zakresie zaspokajania potrzeb i realizacji działań. Spełnia on na przykład funkcję elementu pomocniczego w negocjowaniu umów handlowych, przeciwdziałaniu środkom powodującym zakłócenia w handlu czy promowaniu badań i innowacji. Informacje na temat wykorzystywania wykazu przez państwa członkowskie i przemysł są jednak bardzo skąpe. Warto też podkreślić, że wszystkie surowce, nawet jeśli nie są zaklasyfikowane jako surowce krytyczne, są ważne dla gospodarki europejskiej, w związku z tym nie należy uznawać określonego surowca i jego dostępności dla gospodarki europejskiej za mniej istotne tylko dlatego, że nie jest on zaklasyfikowany jako krytyczny.

2. PRZEGLĄD WYKAZU SUROWCÓW KRYTYCZNYCH DLA UE

Przegląd, pierwszy od przyjęcia wykazu w 2011 r., przeprowadzono mając na uwadze trzy główne cele:

¹ COM(2013) 442 final.

² Wspomniane trzy filary to: 1. Zapewnienie stabilnych i realizowanych na sprawiedliwych warunkach dostaw surowców z rynków światowych. 2. Zapewnienie stabilnych dostaw surowców ze źródeł na terenie UE. 3. Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i zwiększenie stopnia recyklingu. Komisja będzie nadal przedstawiać sprawozdania dotyczące postępów we wdrażaniu inicjatywy na rzecz surowców, w ramach kolejnych dokumentów roboczych służb Komisji.

³ COM(2011) 25 final, komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Stawianie czoła wyzwaniom związanym z rynkami towarowymi i surowcami”.

- a) rozszerzenie zakresu analizowanych surowców.

W badaniu przeprowadzonym w 2013 r. dokonano analizy 54 surowców innych niż energia i produkty żywnościowe (w 2010 r. przeanalizowano ich 41) przy użyciu tej samej metodologii, którą wykorzystano w poprzednim badaniu. Ten rozszerzony zakres obejmuje siedem nowych surowców abiotycznych i trzy surowce biotyczne (gumę, papierówkę i tarcicę z drewna miękkiego). Wykaz surowców krytycznych z 2014 r. zawiera 13 z 14 surowców określonych jako krytyczne w poprzednim badaniu; nie znalazł się w nim jedynie tantal (dzięki mniejszemu ryzyku niedoboru dostaw). Uwzględniono sześć nowych surowców: borany, chrom, węgiel koksujący, magnezyt, fosforyt i krzem metaliczny;

- b) dokładniejsza analiza i wykorzystanie dodatkowych danych.

W porównaniu z badaniem z roku 2010 informacje na temat metali ziem rzadkich są bardziej szczegółowe, poprzez podzielenie tych metali na dwie kategorie, „ciężkie” i „lekkie” i umieszczenie ich w nowym wykazie jako oddzielne pozycje. Do badania włączono nowe dane europejskie, a w przypadku wszystkich surowców krytycznych przedstawiono „ocenę łańcucha wartości”;

- c) zachowanie porównywalności z badaniem z 2010 r.

Aby umożliwić porównywalność ze sprawozdaniem z 2010 r., w metodologii nie wprowadzono zasadniczych zmian. Dlatego nowe informacje i spostrzeżenia, na przykład na temat niższych szczebli łańcuchów dostaw, wykorzystano do ulepszenia nie metodologii ilościowej, ale analizy jakościowej. Nowe sprawozdanie zawiera zalecenia dotyczące zmiany metodologii na potrzeby następnego sprawozdania w roku 2016.

Nowy wykaz przedstawiono w załączniku 1, zawiera on 20 surowców krytycznych i najważniejsze dane na temat każdego z nich.

3. PODSUMOWANIE

Inicjatywa na rzecz surowców to projekt średnio- i długoterminowy. Dokonano zasadniczo znacznego postępu we wdrażaniu inicjatywy, zwłaszcza jej pierwszego i trzeciego filaru. Zrealizowano większość działań przewidzianych w dwóch komunikatach, chociaż wciąż brakuje wskaźników, które umożliwiłyby monitorowanie wyników. Oczekuje się, że w nadchodzących latach europejskie partnerstwo innowacyjne, obecnie już dobrze ugruntowane, i program „Horyzont 2020” będą siłą napędową postępu w wielu dziedzinach.

Obecnie priorytetem powinien być dalszy rozwój drugiego filaru, w szczególności w odniesieniu do warunków ramowych dotyczących wydobywania i do poprawy stanu wiedzy na temat surowców. Może to obejmować utworzenie do 2020 r. ogóło-europejskiej bazy wiedzy o surowcach innych niż energia i produkty rolne oraz określenie odpowiednich wskaźników w celu mierzenia postępów.

Na początku 2015 roku Komisja zamierza przygotować dokument dotyczący zagadnień związanych z wydobywaniem z dna morskiego.

Komisja przygotowuje również komunikat dotyczący europejskiego partnerstwa innowacyjnego, przedstawiając w nim, jak Komisja, państwa członkowskie, przemysł, przedstawiciele środowisk akademickich i organizacje pozarządowe zamierzają ukształtować współpracę w celu wprowadzenia w życie strategicznego planu wdrażania wspomnianego partnerstwa.

Od momentu powołania do życia europejskiego partnerstwa innowacyjnego w jego ramach organizowana jest doroczna konferencja na wysokim szczeblu. W 2014 roku konferencja ta odbędzie się jesienią we Włoszech. Przedstawionych zostanie wiele kluczowych „zobowiązań do działań w zakresie surowców”.

Kolejny etap programowania strategicznego w dziedzinie badań naukowych na lata 2016–2018 rozpocznie się w 2014 r. Nacisk w przypadku surowców położony zostanie na zastosowanie w przemyśle i działania pilotażowe.

Europejski Instytut Innowacji i Technologii, publikując w dniu 14 lutego 2014 r. zaproszenie i wyznaczając ostateczny termin składania wniosków na 10 września 2014 r., rozpoczął proces wyboru w celu wyznaczenia wspólnoty wiedzy i innowacji (WWiI) w zakresie surowców. W ramach tej WWiI przedstawiciele szkolnictwa wyższego, środowisk naukowo-badawczych i organizacji przedsiębiorców połączą siły, by zwiększyć potencjał innowacyjności UE w dziedzinie surowców.

Ostatnie spotkanie w ramach projektu europejskiej sieci kompetencji dotyczących pierwiastków ziem rzadkich (ERECON) odbędzie się pod koniec 2014 r.; przewidziano przedstawienie na nim analiz poświęconych poszczególnym sektorom oraz zaleceń dotyczących polityki.

Na pozostałą część roku 2014 zaplanowano spotkania w ramach stosunków dyplomatycznych w kwestii surowców z przedstawicielami Grenlandii, Unii Afrykańskiej i kilku zaawansowanych technologicznie krajów, takich jak Stany Zjednoczone i Kanada. Wykorzystując nowy instrument partnerstwa, od 2015 r. możliwe byłoby przeprowadzenie z udziałem partnerów spoza UE różnorodnych związanych z surowcami działań w ramach stosunków dyplomatycznych i na rzecz rozwoju przedsiębiorstw.

Zgodnie z następującymi wnioskami z posiedzenia Rady Europejskiej w marcu 2014 r.: „Należy kontynuować działania na rzecz poprawy dostępu do rynków na całym świecie poprzez ułatwianie integracji europejskich przedsiębiorstw w ramach globalnych łańcuchów wartości i promowanie wolnego, sprawiedliwego i otwartego handlu, dbając przy tym o interesy europejskiego przemysłu, w duchu wzajemności i z korzyścią dla wszystkich. (...) Należy też kontynuować działania na rzecz zapewnienia dostępu do podstawowych surowców”, negocjacje i egzekwowanie zasad handlu będą w dalszym ciągu stanowić priorytet, ze szczególnym naciskiem na negocjacje TTIP ze Stanami Zjednoczonymi.

Wreszcie, jeśli chodzi o trzeci filar, w 2014 r. priorytet zostanie nadany przeglądowi polityki gospodarowania odpadami, w tym rewizji jej celów.

Załącznik 1

Wykaz surowców krytycznych

Dwadzieścia surowców wymienionych poniżej ma znaczenie krytyczne, ponieważ ryzyko niedoboru dostaw oraz jego skutki dla gospodarki są większe niż w przypadku większości innych surowców. Z tabeli wyraźnie wynika, że krajem odgrywającym największą rolę w zakresie światowych dostaw 20 surowców krytycznych są Chiny. Kilka innych państw zajmuje dominującą pozycję jako dostawcy określonych surowców, na przykład Brazylia (niob). W przypadku innych surowców, na przykład metali z grupy platynowców i boranów, źródła dostaw są bardziej zróżnicowane, chociaż nadal skoncentrowane. Ryzyko związane z taką koncentracją pozyskiwania jest w wielu przypadkach spotęgowane przez niski poziom zastępowalności i niski stopień recyklingu.

Surowce	Główni producenci (2010 r., 2011 r., 2012 r.)	Główne źródła przywozu do UE (głównie 2012 r.)	Wskaźnik zastępowalności *	Wskaźnik udziału surowca pochodzącego z recyklingu po wycofaniu z eksploatacji **
Antymon (stibium)	Chiny 86 %	Chiny 92 % (nieobrobiony i sproszkowany)	0,62	11 %
	Boliwia 3 %	Wietnam (nieobrobiony i sproszkowany) 3 %		
	Tadżykistan 3 %	Kirgistan 2 % (nieobrobiony i sproszkowany); Rosja 2 % (nieobrobiony i sproszkowany)		
Beryl	USA 90 %	USA, Chiny i Mozambik ⁴	0,85	19 %
	Chiny 9 %			
	Mozambik 1 %			
Borany	Turcja 41 %	Turcja 98 % (borany naturalne) i 86 % (borany oczyszczone)	0,88	0 %
	USA 33 %	USA 6 %, Peru 2 % (borany oczyszczone); Argentyna 2 % (borany naturalne)		
Chrom	Republika Południowej Afryki 43 %	Republika Południowej Afryki 80 %	0,96	13 %

⁴ Podlega dużym wahaniom.

	Kazachstan 20 %	Turcja 16 %		
	Indie 13 %	Pozostałe 4 %		
Kobalt (cobaltum)	DR Kongo	Rosja 96 % (rudę i koncentraty kobaltu)	0,71	16 %
	Chiny 6 % Rosja 6 %, Zambia 6 %	USA 3 % (rudę i koncentraty kobaltu)		
Węgiel koksujący	Chiny 53 %	USA 41 %	0,68	0 %
	Australia 18 %	Australia 37 %		
	Rosja 8 %, USA 8 %	Rosja 9 %		
Fluoryt	Chiny 56 %	Meksyk 48 % ↑	0,80	0 %
	Meksyk 18 %	Chiny 13 % ↓		
	Mongolia 7 %	Republika Południowej Afryki 12 % ↓		
Gal ⁵	Chiny 69 % (oczyszczony)	USA 49 %	0,60	0 %
	Niemcy 10 % (oczyszczony)	Chiny 39 %		
	Kazachstan 6 % (oczyszczony)	Hongkong 8 %		
German	Chiny 59 % ↓	Chiny 47 % ↓	0,86	0 %
	Kanada 17 %	USA 35 %		
	USA 15 %	Rosja 14 %		
Ind	Chiny 58 %	Chiny 24 % ↓	0,82	0 %
	Japonia 10 %	Hongkong 19 % ↑		
	Korea Południowa 10 %	Kanada 13 %		
	Kanada 10 %	Japonia 11 %		
Magnezyt	Chiny 69 %	Turcja 91 %	0,72	0 %
	Rosja 6 %, Słowacja 6 %	Chiny 8 %		
Magnez	Chiny 86 % ↑	Chiny 91 % ↓	0,64	14 %
	Rosja 5 %	Izrael 5 %		
	Izrael 4 %	Rosja 2 %		
Grafit naturalny	Chiny 68 %	Chiny 57 % ↓	0,72	0 %
	Indie 14 %	Brazylia 15 %		

⁵ Gal jest produktem ubocznym; najlepsze dostępne dane odnoszą się do zdolności produkcyjnej, nie do samej produkcji.

	Brazylia 7 %	Norwegia 9 %		
Niob	Brazylia 92 %	Brazylia 86 % (żelazoniob)	0,69	11 %
	Kanada 7 %	Kanada 14 % (żelazoniob)		
Fosforyt	Chiny 38 %	Maroko 33 %	0,98	0 %
	USA 17 %	Algieria 13 %		
	Maroko 15 %	Rosja 11 %		
Metale z grupy platynowców	Republika Południowej Afryki 61 % ↓	Republika Południowej Afryki 32 % ↓	0,83	35 %
	Rosja 27 % ↑	USA 22 % ↑		
	Zimbabwe 5 %	Rosja 19 % ↓		
Metale ciężkie ziem rzadkich	Chiny 99 %	Chiny 41 % (wszystkie metale ziem rzadkich) Rosja 35 % (wszystkie metale ziem rzadkich) USA 17 % (wszystkie metale ziem rzadkich)	0,77	0 %
	Australia 1 %			
Metale lekkie ziem rzadkich	Chiny 87 %		0,67	0 %
	USA 7 %			
	Australia 3 %			
Krzem metaliczny (silicium)	Chiny 56 %	Norwegia 38 %	0,81	0 %
	Brazylia 11 %	Brazylia 24 %		
	USA 8 %; Norwegia 8 %	Chiny 8 %		
	Francja 6 %	Rosja 7 %		
Wolfram (wolframium)	Chiny 85 %	Rosja 98 % ↑	0,70	37 %
	Rosja 4 %	Boliwia 2 %		
	Boliwia 2 %			

W powyższej tabeli sześć nowych surowców krytycznych zaznaczono kolorem ciemnoszarym. W odróżnieniu od sprawozdania z 2010 r. metale ciężkie ziem rzadkich, metale lekkie ziem rzadkich i skand ujęto oddzielnie, a nie jako jedną grupę „metali ziem rzadkich”. Metale ciężkie i lekkie ziem rzadkich oznaczono kolorem jasnoszarym.

W przypadku głównych producentów i głównych źródeł przywozu do UE strzałki oznaczają zwiększenie lub zmniejszenie o około 10 punktów procentowych od daty sprawozdania z 2010 r. na temat surowców krytycznych.

Uwagi:

(*) „Wskaźnik zastępowalności” jest miarą trudności w zastąpieniu surowca, obliczoną i ważoną w odniesieniu do wszystkich zastosowań. Wartości mieszczą się w przedziale od 0 do 1, przy czym 1 oznacza najniższy stopień zastępowalności.

(**) „Wskaźnik udziału surowca pochodzącego z recyklingu po wycofaniu z eksploatacji” określa ilość metali i wyrobów z metali wyprodukowanych ze złomu powstałego po wycofaniu z eksploatacji i innych niskiej jakości pozostałości zawierających metal w złomie powstałym po wycofaniu z eksploatacji, w ujęciu globalnym.

Źródło: opracowano na podstawie sprawozdania z 2014 r. „Surowce krytyczne dla UE” przygotowanego przez grupę roboczą ad hoc ds. określania surowców krytycznych w ramach Grupy ds. Dostaw Surowców.